

En sammanfattning av artikeln: Teachers' Interaction With Children in the School Meal Situation: The Example of Pedagogic Meals in Sweden Christine Persson Osowski, PhD, RD; Helen Göranson, PhD; Christina Fjellström, PhD

Skolmaten i Sverige är kostnadsfri och syftet med maten är att den ska höja friska barns prestation samt utbilda dem. För att detta ska kunna uppnås finns det i Sverige något som kallas, pedagogisk måltid. En pedagogisk måltid innebär att lärare äter tillsammans med eleverna och samtidigt har möjligheten att utbilda dem inom nutrition och måltiden. Syftet med artikeln var att studera hur den pedagogiska måltiden praktiseras i förskola och skola, med fokus på hur lärare agerar när de interagerar med barnen.

Data samlades in genom fältarbete på tre skolor i mellersta Sverige. Observationer i skolornas matsalar, intervjuer med kökspersonal och fokusintervjuer med elever var de metoder som användes. Fokus under observationerna låg på hur lärarna interagerade med barnen. Man observerade även hur den pedagogiska miljön användes för att utbilda eleverna. Observatörerna deltog i lunchverksamheten genom att samtala med elever och lärare under måltiden.

Genom att genomföra intervjuer kunde det som observerats bekräftas eller inte. I skolköken intervjuades personalen. Intervjuerna bestod av öppna frågor som till exempel: Hur är miljön i matsalen? I slutet av intervjuerna var frågorna mer riktade beroende på skola. För att studera uppfattningen hos eleverna användes fokusgrupper. Eleverna i årskurs fyra och fem fick bland annat diskutera skolmåltiden, vuxna, matsalen, regler och smak. En tankekarta användes för att påminna barnen om vilka teman de skulle diskutera.

Fältarbetet för själva studien genomfördes under april till juni 2008. Skolorna som deltog i studien var kommunala och heterogena i sina egenskaper såsom ålder 6-12 år, antalet elever, skolans placering, vilka måltider som serverades och hur måltiderna var beredda.

Resultatet visade att det finns olika typer av lärare. Den sociala läraren gjorde lunchen till en social stund genom att diskutera och interagera med barnen. Den vuxenorienterade lärarrollen fokuserade på att samtala om skolrelaterade ämnen och att överföra kunskap och normer till eleverna. Den barnorienterade läraren valde ämne utefter barnens intresse och den undvikande lärarrollen agerade på ett sätt som inte är i enlighet med en pedagogisk måltid. Den undvikande lärarrollen hade en låg nivå av interaktion med barnen, såg inte till att barnen åt och satt hellre och åt med andra lärare än eleverna.

Den utbildande lärarrollen var den vanligaste typen. Dessa lärare låg på en medelnivå vad gällde samspel med barnen och strävade efter att utbilda dem i allmänhet och om mat och måltiden i synnerhet. Den utbildande lärarrollen försökte till exempel påverka vad och hur mycket eleverna skulle äta.

I alla skolor användes måltidsmiljön i utbildningssyfte. Affischer med hälsomeddelanden hängde på väggarna och en av skolorna hade en tallrik som visade hur proportionerna av protein, kolhydrater och sallad skulle vara. En pedagogisk verksamhet där elever och vuxna för diskussioner gällande skolmåltiden fanns även på skolorna. Slutsats efter utförd studie var att: För att realisera potentialen i pedagogiska måltider måste lärarna utbildas och bli mer medvetna om effekterna av deras beteenden.

Det är viktigt att lärarna utbildas inom kost och måltiden samt hur de ska överföra sin kunskap till barnen på bästa sätt. Det är också viktigt att lärarna äter med eleverna så att de har möjligheten att ställa frågor och få hjälp. Lärarna som äter med barnen bör ha en sund inställning till mat och förespråka en allsidig kost. Att gå på en speciell diet är inte att föredra när man äter pedagogiska måltider med eleverna. Lärarna bör föregå med gott exempel och vara trovärdiga, något de bör uppnå genom att äta samma mat som eleverna.

Det finns många brister i de pedagogiska måltiderna idag. Genom fokusgrupperna i denna studie kommer det fram att lärare hotat barnen, skämt ut dem inför andra elever och lärare, samt fällt dumma kommentarer. Detta är troligtvis inte något som kommer att lära barnen mer eller bidra till en bättre måltidsmiljö?! Utbildning av- och intresse hos lärarna är det som behövs för att förbättra måltidssituationen i skolorna.